

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

INTEGROVANÁ
STŘEDNÍ ŠKOLA
POLYGRAFICKÁ

Typografie

9. Sazba titulků

www.isspolygr.cz

Vytvořila:
Ivana Michálková
Vytvořeno dne: 21. 12. 2012

Integrovaná střední škola polygrafická,
Brno, Šmahova 110
Šmahova 110, 627 00 Brno

Interaktivní metody zdokonalující edukaci na ISŠP
CZ.1.07/1.5.00/34.0538

Typografie

DUM číslo: 9
Název: Sazba titulků

Strana: 1/8

Škola	Integrovaná střední škola polygrafická, Brno, Šmahova 110
Ročník	1. ročník (SOŠ, SOU)
Název projektu	Interaktivní metody zdokonalující proces edukace na ISŠP
Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0538
Číslo a název šablony	III/2 Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Autor	Ivana Michálková
Tématická oblast	Typografie
Název DUM	Sazba titulků
Pořadové číslo DUM	9
Kód DUM	VY_32_INOVACE_09_OV_MI
Datum vytvoření	21. 12. 2012
Anotace	Dokument obsahuje vysvětlení, jak se upravují nadpisové řádky

Pokud není uvedeno jinak, je uvedený materiál z vlastních zdrojů autora.

Volba písma

Titulky jsou nadpisové řádky v knihách, časopisech, novinách i jiných tiskovinách. Mají orientační poslání, protože slovem, někdy i kratší větou shrnují obsah textové části.

Výběr písma pro sazbu titulků ovlivňuje umístění titulků na papíře, způsob řádkování, druh tiskoviny; rozhodující je však harmonický soulad mezi písmem základním a písmem v titulku.

Rozdíly ve výraznosti a dynamičnosti titulků jsou dány specifickou úpravou jednotlivých tiskovin. **Knižní titulky** mají vytvářet se základním textem jednotný celek a bývají zpravidla sázeny ze stejné rodiny, v **časopisech** je při výběru písma již větší volnost a titulkem se často zvýrazňuje obsah nebo myšlenka článku. V **propagačních tiskovinách**, jako jsou letáky, plakáty apod., může být titulek hlavním optickým poutačem. I když je v těchto tiskovinách někdy použito na titulky písmo zcela kontrastující s písmem textovým, je nutné, aby i zde vznikl soulad.

Volba titulkového písma se řídí nejen promyšleně uplatňovanými typografickými zásadami, ale i výtvarným vkusem. Pro sdružování písem rozdílného charakteru neexistuje žádná přesně vymezená šablona. Nejlepší podněty přináší stálé sledování a studium dobrých vzorů – knižní a časopi-secké typografie, plakátů, merkantilních tiskovin a grafiky vůbec.

I když se v praxi používá mnoho vžitých a vkusných kombinací, některá písma slučovat nelze. **Není možné sdružovat** dynamickou a barokní antikvu s lineárním bezserifovým i serifovým písmem, lineární bezserifové a serifové písmo, jednotlivá antikvová písma mezi sebou, bezserifová písma nesourodé kresby. Celkem spolehlivě **lze sdružovat** písma jedné rodiny, je však nutné přihlížet k šířce kresby a duktu písma. Dokonalého souladu lze vždy dosáhnout použitím písma téhož souboru.

Správná kombinace písem

Cesta
kolem
světa

Cesta
kolem
světa

Nesprávně kombinovaná písma

Cesta
kolem
světa

Cesta
kolem
světa

S výjimkou záměrného dělení se slova v titulcích **dělit nesmějí**, ale volně se řádkují podle smyslu. Předložky a spojky nesmějí stát na konci řádky, ale sázejí se až na řádku následující.

Velikost titulku je závislá nejen na stupni základního písma, ale i na formátu papíru. Tučnější písma se na sazbu titulků používají pouze v novinách, časopisech a technické literatuře. V těchto tiskovinách se někdy tisknou i pestrou barvou.

Titulky z verzálek jsou méně čitelné než z minusek, proto se z nich sázejí pouze kratší titulkové řádky. Působí i celkově vážnějším dojmem než minuskové titulky. Verzálky je nutné vždy opticky vyrovnat, jestliže titulek obsahuje číselné údaje, používají se zásadně neskákavé číslice.

SAZBA TITULKU

Sazba titulku

Sazba
titulku

Sazba
titulku

Sazba titulku

SAZBA TITULKU

Sazba titulku

Umístění titulku

Umístění titulku v mnoha případech podstatně ovlivňuje celkovou typografickou úroveň tiskoviny. Důležitým faktorem je vzdálenost titulku od textu, která je určena vlastní úpravou tiskoviny, často však stupněm titulkového písma a prokladem mezi řádky. V běžné úpravě bývá titulek umístěn v hlavě tiskoviny, může však být posunut níže na optický střed. Daný typografický záměr však dovozuje i umístění titulku v dolní části strany nebo oblomení titulku textem apod. Má-li být titulek zvýrazněn, odděluje se větším volným místem. V průběžném textu se titulek odděluje dvěma prázdnými řádkami nad a jednou pod titulkem.

Rozmanitost různých druhů tiskovin a charakter úpravy určuje postavení titulku, sleduje se jeho optický účinek, tj. zvýraznění nebo potlačení.

Podtitulky – vysvětlují nebo doplňují hlavní titulky a jsou vysazeny pod nimi, obvykle z menšího stupně písma.

Mezitulky – slouží k orientaci čtenářů a umísťují se mezi textem. Sázejí se zpravidla ze stejného stupně jako základní text, ale z vyznačovacího písma.

Kontrolní otázky:

1. Definuj pojem Titulek.
2. Podle čeho volíme druh písma u sazby titulků?
3. Co je to podtitulek a mezititulek?
4. Způsoby řádkování titulků.

Zdroje:

Ing. POP Pavel, FLÉGER Jindřich, POP Vladimír. Sazba1: Ruční sazba. Vydání druhé. Praha: SPN, 1989. 185 stran.
ISBN 85-30-44/2.